

pen érintik majd a fejlesztések és döntések, ha nem is jut nekik bennük vezető szerep. Ilyen területek: a kulturális identitás, az egész életen át tartó tanulás, a szerzői jog, az írástudás, a szolgáltatások költségei, végül az információgazdagok és -szegények kérdése. A készülő zöld könyv szakmai vitái és az előkészítő konzultációk várhatóan sok kutatási, stratégiai és politikai problémát fel-

vetnek majd, így hozzájárulnak az európai könyvtárak átalakulásához az új évezred küszöbén.

/ILJON, A.: Objectives and strategies – creating a platform for the library in the information society. = IFLA Journal, 24. köt. 2. sz. 1998. p. 89–93./

(Hegyközi Ilona)

Miben reménykednek a lengyel könyvtárosok a szakma jövőjét illetően?

A 21. század a globális információ világa lesz. Az „eszeveszetten” fejlődő új technológiák társadalmi unifikációhoz vezetnek, miközben az általánosan divó demokrácia a mind aktívabb életvitelt produkáló lakosság preferálása mellett a fizikailag és értelmileg hátrányos helyzetűek speciális problémáinak is szentel némi figyelmet.

Miközben több-kevesebb joggal mindenütt azt hangoztatják, hogy „aki információkkal rendelkezik, annak van hatalma és pénze”, Lengyelországban a könyvtárosságra, erre a legősibb információs szakmára ez valahogyan nem vonatkozik. Egyes szakemberek azt állítják, hogy e diszkvalifikációt maguk a könyvtárosok idézték elő, mivel a következő évezred „előéveiben” sem tudták szakmai méretekben megváltoztatni a könyvtárosok társadalmi megítélését, azt ti., hogy a könyvtáros békés, kevésbé aktív, ugyanazokat a tevékenységeket évek óta végzi anélkül, hogy bármiféle ambíciói lennének.

Az ALA szerint a korszerű könyvtárosnak érzékelnie kell intézménye társadalmi jelentőségét a multikulturális társadalmakban, tudnia kell, hogy miként elégítse ki a különböző fajú, vallású és érdeklődésű olvasók igényeit, amihez ismernie kell az információforrásokat, s hagyományos és korszerű technológiák igénybevételével való használatukat. És továbbmenve: PR-munkát kell végeznie, értsen az eredményes kommunikációhoz, legyen hű a szakmai etikához, a másféle intézményekkel való együttműködéshez, végül – ha lehet – pénzt is keressen (nyelvtanfolyamok, információkeresés, információt rendszerező vállalkozások stb.).

Hol vagyunk e követeléseknek való megfeleléstől Lengyelországban, ahol „az élet demokratizálódásával, a világra való nyitottsággal, minden dolog kommercializálódásával, a kulturális élet formáinak (az elektronikus médiák, az Internet, a távközlés, a nemzetközi kapcsolatok általi) sokasodásával párhuzamosan különösen a fiatal nemzedékek nézetei és szokásai változtak meg. A fiatalok ebben a

környezetben úgy érzik magukat, mint vízben a halak. Kénytelen-kelletlen a könyvtárosoknak is meg kell mártózniuk ebben a közegben, hacsak nem akarnak végképpen elmaradni a »lelkekért« folyó versengésben”.

Nekik tudniuk kell (vagy kellene), hogy az akkoriban 100 milliós Európában ötven év alatt (1450 és 1500 között) Gutenberg találmánya nyomán 1099 nyomda létesült 246 településen. E nyomdából 30 ezer könyv került ki összesen 20 millió példányban. Az Internet jelentősége felér a könyvnyomtatás feltalálásának jelentőségével, csak éppen térben és időben összehasonlíthatatlanul tágasabb. Már ma is mintegy 20 millió ember vándorol használata révén.

„Nem szabad elfordulnunk a jelentőtől, mert akkor a jelen kerül ki minket” – mondta J. Ankundowicz, a lengyel könyvtáros szakma egyik vezető személyisége. Valóban a szakmának az új technológia és az új olvasószolgálat csínjainak-bíjainak elsajátításán kívül ott kell lennie a szakmai kutatómunkában is, amelynek legdivatosabb témái a következők: információáramlás, az Interneten való navigálás, Internet-etika, elektronikus folyóirat-kiadás, adatbázisok létesítése, Internet-reklám.

Referált szerzőnk, aki a lengyelországi könyvtáros szakma jövőjéért igencsak aggódik, írása végén a jövőt illetően egészen szemléletesen találja fején a szöveget, amikor oda konkludál, hogy bizonyára „a jövőben is fennmarad

- ugyanaz a könyv – csak éppen más formában,
- ugyanaz a könyvtár – csak éppen megváltozott téviszonyokkal,
- ugyanaz a könyvtáros – csak éppen más bőrbőben”.

/BEDNAREK-MICHALSKA, B.: Bibliotekoz dziś i jutro – jaki powinen być? = Bibliotekarz, 12. sz. 1998. p. 3–7./

(Futala Tibor)